

بررسی ضرورت پونکسیون مایع نخاع در کودکان مبتلا به اولین حمله تشنج و تب

دکتر فاطمه قطبی، دکتر بهروز کاتوزیان ×

× گروه اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: بعضی از پزشکان معتقدند که در همه کودکانی که با تب و تشنج مراجعه می‌کنند بدون در نظر گرفتن علائم کلینیکی، انجام پونکسیون مایع نخاع الزامی است، زیرا تشنج می‌تواند تنها علامت مننژیت باکتریال باشد. هدف از این بررسی ارزیابی ضرورت انجام پونکسیون مایع نخاع در کودکانی است که با تب و تشنج مراجعه می‌کنند.

روش بررسی: این مطالعه تحلیلی در مدت ۴ سال بر روی ۲۵۴ کودک ۶ ماه تا ۵ سال که با اولین حمله تب و تشنج تحت پونکسیون مایع نخاع قرار گرفته بودند، صورت گرفت. کودکانی که همراه تب و تشنج مننژیت داشتند به عنوان گروه مورد و کودکانی که تب و تشنج داشته ولی مننژیت نداشتند به عنوان گروه شاهد در نظر گرفته شدند. موارد زیر بین دو گروه مقایسه شد: سن زیر یک سال، درمان خوراکی آنتی‌بیوتیک قبل از بروز تشنج، لتارژی، بی‌قراری، استفراغ، سفتی گردن، فونتanel برجسته، سردرد، خواب‌آلودگی، کوما، توکسیسمیتی و کمپلکس بودن تشنج.

یافته‌ها: از مجموع ۲۵۴ کودک، ۱۲ مورد (۴/۷٪) مننژیت داشتند. لتارژی ($p < 0/0006$)، تحریک پذیری ($p < 0/0008$)، استفراغ ($p < 0/0001$)، سفتی گردن ($p < 0/0001$)، فونتanel برجسته ($p < 0/005$)، سردرد ($p < 0/006$)، خواب‌آلودگی ($p < 0/0001$)، توکسیسمیتی ($p < 0/0012$)، کوما ($p < 0/005$)، تشنج کمپلکس ($p < 0/004$) و مصرف آنتی‌بیوتیک قبل از تشنج ($p < 0/0002$) به طور معنی‌داری در کودکان مبتلا به مننژیت بیشتر بود. تمام کودکان مبتلا به مننژیت حداقل یکی از شرایط زیر را داشتند: سن زیر یک سال، مصرف اخیر آنتی‌بیوتیک و علائم کلینیکی مثبت.

نتیجه‌گیری: با استفاده از معیارهای کلینیکی و نوع تشنج (ساده و کمپلکس)، می‌توان کودکان بالای یک سال را که مننژیت دارند، از آنهایی که مننژیت ندارند، تشخیص داد. لذا انجام روتین پونکسیون مایع نخاع در تمام کودکانی که با تب و تشنج مراجعه می‌کنند و سابقه مصرف اخیر آنتی‌بیوتیک ندارند، ضرورت ندارد.

واژگان کلیدی: تب، تشنج، پونکسیون مایع نخاع، مننژیت.

مقدمه

تشنج توام با تب یک یافته شایع است که در ۵-۲ درصد کودکان بین ۴ ماه تا ۵ سال اتفاق می‌افتد (۱-۳). تشنج همچنین در ۳۰-۲۵ درصد کودکان با مننژیت باکتریال بروز

می‌کند (۴). در تحقیقات مختلف، بیمارانی گزارش شده‌اند که به جز تب و تشنج، یافته دیگری به نفع مننژیت نداشته‌اند و پس از پونکسیون مایع نخاع (Lumbar puncture=LP) تشخیص مننژیت در آنها مسجل شد. لذا این محققین توصیه کرده‌اند که در تمام کودکانی که با تب و تشنج مراجعه می‌کنند، LP انجام گردد (۵، ۶). از طرف دیگر انجام LP در کودکان بدون خطر نمی‌باشد و در موارد باکتری می‌تواند منجر گردد (۳، ۴).

آدرس نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیمارستان آیت الله طالقانی، گروه اطفال، دکتر فاطمه قطبی (email: Fatima_ghotbi@yahoo.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۴/۸/۲۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۵/۱/۲۰